

G. DUMITRESCU-BUMBESCI
DIRECTORUL REVISTEI
«ȘEDĂTOAREA SĂTEANULUI»

BIBLIOTECA
~~11 20976~~

III, 4

CĂLĂUZA

PENTRU

Inființarea și Conducerea

BĂNCILOR POPULARE

PREȚUL 65 BANI

~~39495/67~~
BUCURESCI

—
Editura Institutului de Arte Grafice și Editură MINERVA
SOCIETATE ANONIMA. — CAPITAL 300.000 LEI
80, STRADA ISVOR, 80
1901

G. DUMITRESCU-BUMBESCI
DIRECTORUL REVISTEI
«ȘEDĂTOAREA SĂTEANULUI»

RELIETATIA C.A.P.M.R.
11-25976

CĂLĂUZA

PENTRU

Inființarea și Conducerea

BĂNCILOR POPULARE

bd 225330

PREȚUL 65 BANI

39k93/67

~~155661/61~~

BUCURESCI

Editura Institutului de Arte Grafice și Editură MINERVA
SOCIETATE ANONIMĂ. — CAPITAL 300.000 LEI
80, STRADA ISVOR, 80
1901

SOCIETAȚILE COOPERATIVE

Intovărășirea cu scopul de a să ajuta prin sine, netăgăduit, că este cel mai bun mijloc pentru cei ce urmăresc îmbunătățirea sôrteii lor. Poporul român, în înțelepciunea lui, a știut, cântând întovărășirea puterilor, să dea tovarășiei cel mai potrivit înțeles :

Unde-î unul, nu-î putere
la nevoi și la durere ;
Unde-s mulți, puterea crește,
iar dușmanul nu sporesce.

Tovărășia are ca țintă, respectând libertatea și bunul fie-căruia, să caute mijlócele cele mai ușóre și cele mai la îndemână pentru îmbunătățirea stărei tuturor.

Mulțumită tovarășiei iaú naștere cele d'întâi capitaluri ale celor nevoieși și tot mulțumită ei, omul se hotărăsce să economisescă. Incepi a păstra atunci când ai destulă voință ca să te supui unei reguli, unei discipline; iar o disciplină pe care și-o impune omul singur nu poate da de cât folóse. Ea este punctul de plecare al buneii stări, mulțumită ei se așază în casele acelora ce n'aú de cât produsul muncii lor pentru a putea trăi, liniscea, siguranța și încrederea, în locul grijelor de tot felul. Și pe când cele dintâi te ridică, cele din urmă te dobórá.

Dreptul de întovărășire este un drept firesc pe care omul trebuie să-l pôta săvêși fără piedici. Orî-ce cetățean, cu voia lui, se pôte întovărăși cu alții, întru cât tovarășia, căreia aparține, nu aduce pagube societăței și nu atinge pe cei ce nu făc parte dintr'înșa. Singur statul

póte interveni de câte ori o tovărășie s'ar părea periculoasă fie prin scopul ce urmăresce, fie prin faptele sale.

La noi simțul de tovărășie fiind abia în fașă, să cuvine, chiar spre folosința obștască, să obicinuim lumea și mai ales pe cei săraci cu simțul de asociațiune și mai cu sémă cu mánuirea capitalurilor, cu practica negustoréscă, cu rostul și orânduiala întreprinderilor în devălmășie.

Trebue să căutăm cu tot dinadinsul a deprinde pe român să-și facă afacerile singur, făcând tovărășii cu scopul de a lucra în devălmășie.

* * *

Societățile cooperative de productiune nu sunt alt-ceva de cât întrunirea mai multor muncitori, care-și pun economiile și munca lor în scopul de a întreprinde împreună o afacere, o meserie óre-care. Ei își vînd singuri produsele lor și iaú parte și la câștig și la pagubă.

Mulțumită acestor societăți cooperative, câștigul întreprinzătorului, adică al aceluia care mijlocesce între capital și muncă, rămâne tot în folosul producătorului.

Aceste tovărășii reușesc de regulă acolo, unde nu să cere un capital prea mare, nici un mare număr de asociați și nici o prea grea diriguire anumită.

Ast-fel de societăți cooperative să pot înființa de meseriași de ex. pentru o producțiune comună, să pótă ajunge să economiséscă și ast-fel să-și pótă cumpăra unelte sau instrumente mai perfecționate, să-și pótă cumpăra marfa mai eftin și cât se va putea mai de la mîna întăi, etc.

În alte țări ca Germania, Elveția, Anglia și Danemarca, cooperativele de producțiune aú luat o mare desvoltare în ramura agriculturii și a industriilor agricole.

* * *

Cooperativele de credit sunt tovărășii în care depunerile să fac din economiile muncitorilor. Aceste Societăți aú chemarea principală de a împrumuta pe fie-care asociat cu garanția solidară a altor doi membri din Societate.

Statutele acestor Societăți, care să mai zic și Bănci populare, arată suma ce trebuie să depună fie-care membru săptăminal, lunar sau după voință și puțință. În schimbul fie-cărei depuneri i-se eliberează o dovadă.

După un timp óre-care, un număr hotărît de dovezi dau dreptul la o acțiune. Fie-care asociat ia parte la cîștigul și paguba ce a avut Societatea în raport cu depunerile, ce a făcut.

Chemarea acestor Bănci populare este ca să adune economiile claselor muncitóre pentru a le întrebuița la operațiuni făcute tot în folosul lor.

Capitalurile asociaților fiind date cu împrumut tot lor, cu dobîndă eftină, prin acest mijloc cămătarii sunt înlăturați.

De multe-orî Băncile populare primesc ca garanți și persóne solvabile străine de Societate. Este bine însã ca primele operațiuni ale unei Cooperative de Credit, să se facã cu garanția solidarã a altor doi membri societari, acesta fiind cel mai sigur mijloc pentru înmulțirea membrilor societății.

În aceste bănci populare sunt fixate chiar depunerile, arătîndu-se în statute suma cea mai micã și cea mai mare ce să póte depune. Acesta, de témã, în cazul din urmã, ca nu cum-va cămătarii să-și împrumute banii prin mijlocul Societăței.

De ast-fel de societăți se simte mare lipsã în țara nóstrã fiind-cã, la noi, nu-î de loc democratizat creditul. Țãranul, lucrãtorul și micul meseriaș sunt cu totul lipsiți de credit, și cînd, din întîmplare îl capãtã, apoi, pe lîngã cã nu-î întrebuițezã în scopuri de p̄roducțiune, dar îl și plătesce fórte scump, dacã nu-î plătesce chiar cu lucrul ce-a amanetat.

* * *

Cooperatiunile de consumațiune să basézã pe urmãtorul principiiu: omul fiind nevoit să cheltuiascã în fie-care zi o sumã anumitã pentru traiu, ar putea economisi mult

dacă ar găsi mijlocul să-și procure «cu mărunțișul» lucrurile de care are nevoie, cumpărându-le cu prețul costului «în mare».

Pentru a deslega această problemă, este destul să poți cumpăra «în mare» pe bani gata, diferitele mărfuri trebuincioase ca: tot felul de băcănii, zahăr, cafea și alte mărfuri și să le vinzi cu mărunțișul la societari, tot pe bani gata și cu același preț ca și comercianții. Folosul ce l-ar fi avut mijlocitorii, să împarte la sfârșitul fie-cărui an, sau la fie-care 6 luni, între asociați potrivit cu cumpărăturile ce s'aũ făcut.

Scopul acestor societăți este înlăturarea mijlocitorilor, a intermediarilor, mai bine-zis, și ast-fel să dea puțință consumatorului să-și cumpere cele trebuincioase traiului mai efin ; iar meseriașilor să le înlesnească aprovizionarea cu material prim de a dreptul de la producători.

Rostul și orânduiala acestor tovărășii sunt ceva mai grele ca a celor două de la început.

Din cele spuse vedem că asociațiunea este una din cele mai puternice puteri de care dispune astă-zî omenirea. Ea ni se arată: saũ sub forma întrunirii capitalurilor mari pentru scopuri comerciale saũ industriale, saũ supt forma societăților cooperative, adică unirea capitalurilor cu munca saũ numai a capitalurilor singure. De cea mai mare însemnătate și mai cu samă pentru nevoieși, sunt tovărășiile de credit, pentru că prin ajutorul lor să pot ajunge la mai multe scopuri. Omul să învață a fi prevăzător, stăruitor, a cunoște valórea banului și folosul lui când îl ai la timp pentru a-ți cumpăra cele trebuincioase fie casei, fie muncii câmpului, fie meseriei ce ai.

SOCIETAȚILE ECONOMICE IN SATE

Póte că ați auzit, iubiți săteni, că în mai multe părți ale Olteniei noastre s'a răspândit înființarea de tovărășii sătesci pentru strângere și păstrare de bani la o laltă ; pentru împrumutare din ei la nevoie saũ pentru câștig, întovărășitilor mai lesne, iar celor-alți cu óre-care dobândă.

Tovărășiile acestea aũ mers la inima sătenilor, căci aũ gustat din folosința lor ; de aceea ele se înmulțesc vedând cu ochii și călduros sunt cerute și în alte părți. Așa este fapta bună : toți o vreaũ și o fac când îi pricep folosul. Dar mai cu sémă în aceste grele vremuri de lipsă a banilor, chiar la cei mai înstăriți se simte nevoie.

Nu e vorbă, că în alte țeri, mult mai sărace ca a nóstră, cu ce credeți că a fost vindecată sărăcia din sate, dacă nu cu asemenea tovărășii de strângere, depunere și împărțire a banilor ?

În adevăr, sătenii din străinătate înainte de a avea : — tovărășii de păstrare și folosința banilor, — de asigurare contra nenorocirilor ceresci, — de cumpărare și vânzare împreună a produselor lor sătenesci, de îmbunătățirea vitelor și a culturii pământului, — de împreună luminarea și înăvușirea minții și a inimei din biblioteca satului, o duceau greu. Înainte de tóte aceste tovărășii, spre binele moral și material al lor, și acolo sărăcia, vițiile și nesciința bântuiaũ amarnic satele ; și acolo locuințele lor erau vrednice de plâns, hrana era cât se póte de neindestulătoare și próstă, îmbrăcăminte lor era jerpelită, munca rău făcută, din care cauză viața le era aprópe de nesuferit, amară.

Cu toate acestea, *tovărășiile* au schimbat ca prin minune totul, răsădind în satele țăranilor ce le-au înființat: — înăvuiere, belșug, veselie, demnitate, viață lungă, în sfârșit o lume nouă, harnică, biruitoare în lupta vieței, servind de pildă tuturilor cu traiul ei.

Vremurile prin care trecem sunt pline de greutate, de lipsuri, de nevoi. Alte neamuri se pregătesc mereu în meșteșugul de a *trăi*. Ele știu a scote lapte din piatră; aur și argint din pământ. Dar taina sporniceii lor, a bărbăției lor, știți în ce stă? Tocmai în aceste *tovărășii*! Le-au trebuit de pildă bani mulți, cu dobândă mică și la timp?

Ei s'au întovărășit adunând la o laltă prin cotisații micile lor economii; versând în aceeași pungă sumele strânse; dând în păstrare casei de tovarășie bani ce-î avea ascunși, — ca de aci, prin împrumuturi trebuincioase propășirei meseriilor lor, să se ridice zilnic, să se desăvârșească mereu, luându-se la întrecere cu născocirile, meșteșugurile și măestrile celor dintâi, din lumea streină.

Prin tovarășii sătenii Nemți, Olandezi, Danezi, Belgieni etc. au îmbunătățit până acolo, rasele vitelor, că pentru prăsilă, pentru îngrășare, pentru transport, vitele lor sunt model.

Tovărășia a mers mai departe: a strâns laptele dintr'un întreg sat la o laltă, l-a fabricat în renumite brânzeturi și unt pe care l-a trimis a-l vinde cu preț îndoit pe piețele orașelor din alte țări.

Tovărășia ast-fel a lucrat lâna și părul în stofe și haine, au preparat carnea și pieile, le-a vândut vitele de vii cu mare câștig. Tovărășia a asigurat vitele de mortalitate și apoi pe prețul lor a împrumutat bani.

Tovărășia s'a pus a îngrășa pământul cu gunoii anume pregătit, cu semânță pe ales, cu mașini minunate, ajungând a produce de atâtea ori mai mult, mai bun și mai estin dupe dorință și tocmai la timp! Tovărășia țăranilor streini i-au ajutat a produce cele mai bune cereale, cele mai gustose fructe, cele mai alese vinuri, cele mai căutate legumi de grădinărie.

Tovărășiile sătenilor Prusieni, Germani, au atâtea bănci populare, atâtea credite, că sumele strânse se ridică la sute de milioane, începând a împrumuta sume mici, cu termene scurte, cu dobîndi abia 2, 3 și 4 la sută și ridicându-se a împrumuta sume mari cu termene lungi, plătite prin anuități pentru mari întreprinderi.

Tovărășiile acestea au ajuns a-î da întovărășitului doctorii, doctori, moșe, cheltueli de înmormântare, zestre copiilor, până și chiar a-l plăti și de dăjdiile fiscului. Tovărășiile acestea dau membrilor lor până și advocați, ingineri, arhitecți, etc.

Așa dar marele meșteșug de ridicare, de luminare, de înavuțire, de însănătoșire, de întărire a neamului, s'a găsit la popórele luminate a *fi tovarășiile*. Iată de ce ne-am đis și noi: Pentru a birui nevoile vieței, a împăca trebuințele traiului, tu sătean român, ca să fii un bun contribuabil, un bun creștin și român, trebuie să-ți cauți scăparea în asemenea tovarășii. Nu vom ține piept bărbătesc streinilor ageri și isteți de cât în tovarășia alor noștri. Nu vom schimba coliba în casă, robia muncelui în muncă cu spor, traiul ce-l ducem în altul mai fericit, nu vom putea fi în rând cu cei harnici, nu vom avea o viață lungă și bună, nici copii bine crescuți, nici belșug în tóte, nici gospodărie de frunțași de cât numai în tovarășie. Haide să o facem dar. Să începem însă cu cele mai ușóre, ca treptat și sigur să ajungem pe aceia ce au început a se orândui înaintea noastră.

Am găsit nimerit și ușor a începe mai întâiu cu societățile economice în sate, căci cele cooperative cer la început forme multe, felurite, care cer óre-care învățatură și agerime de minte, — cer a depune de odată cel puțin a zecea parte din capital ca să pótă să începă a merge înainte, lucru cam greu în sate. Forma cooperativă mai cere și ó populație mare și ó trecere mai însemnată, — împrejurări care se potrivesc mai mult orașelor. Nu cooperative dar, ci de o cam dată societăți zise *economice*, care

aŭ formalitățile cele mai simple, care se pot începe cu un capital cât de mic, a depune fie-care membru de la 0.50 b. în sus, cum ar fi de ex. o bancă populară prin cotașii fie cât de mică, unde să se depună sume și pe un termen mărginit; unde să se dea în păstrare ori-ce sume; de unde să se facă împrumuturi cu cea mai mare înlesnire, unde trebuințele să fie împăcate cât se poate de repede, cămăta să fie stărpită, temelia înfrățirei să se prindă pe nesimțite: o cale nouă pentru minunatele tovarășii arătate mai sus, sub titlu de *cooperative*, să fie mai din nainte pregătită.

Tovărășile economice aŭ prins în totă Oltenia și în alte locuri, aŭ fost cu iubire înbrățitate de săteni, și înțelese și puse în practică cu o deosebită isbândă. Cereți din toate părțile țerei, ni se fac de *statute*, de *instrucțiuni*, cum ar trebui înființate. Marea greutate, problema era să scim, care soi de societăți să potrivesc trebuințelor noastre la sate, și acesta am deslegat-o cu forma *societăților economice*.

Cine a urmărit în revista «*Șeșătorea Sătenui*» și chiar «*Albina*», a putut vedea din dările de seamă, cum felul societăților economice a fost cel mai priceput între săteni. O dată lucrul acesta hotărât, urmédă acum a doua parte a luptei noastre.

Pentru respândirea acestui fel de societăți economice în sate, cât mai repede și ori unde, este trebuință de o *anume sfătuire*. Cum se începe a se întemeia o societate? Cum se urzesce ea? Cum se închiagă? Cum va putea să funcționeze? La toate aceste întrebări răspundem prin: «*Călăusa disă a societăților economice*». În călăuza noastră vom lămuri toate. Vom răspunde la toate întrebările, la toate greutățile; ast-fel ca ori-cine va avea puțină bunăvoință și răbdare, citind cu luare aminte *statutele*, va pricepe ușor formarea societăților economice, și chiar cooperative. Cu acesta credem a ne fi îndeplinit o mare datorie către nēmum nostru.

Dar firesce, pentru a dobândi rezultatul practic în înființarea societăților economice la sate, să mai cere în a-

fară de buna-voință și răbdare, multă tragere de inimă, o caldă iubire de nēm și simțimēntul apostolatului, care pentru isbēnda ideii, tōte le suferē, tōte le îndură, tōte le rabdă. Și de sigur România rurală va fi avēnd asemenea apostoli, care nu vor da înapoi din fața nici unei piedici, numai ținta să și-o atingă.

Nu e nevoie dar a măi recurge la patriotismul *luminătorilor* din sate, chemarea apostolică, ce deja preotul o are o dată cu darul său de dragostea pentru semenii săi, a *frunțașilor țērani*, căci credem, că cu toții sunt pătrunși de acea frumoasă dorință și cu toții vor fi încredințați, că mântuirea economică a țērii stă în *orânduirea sătenilor* în societăți și alte aședăminte care îi va putea ridica. Marea mulțumire a sufletului nostru e de a vedea că semanța aruncată s'a prins și că, deci, rodul nu va întârzia a rēsări însutit în marele ogor național.

Nădăjduim asemenea că vom fi ținuți în curent cu mersul crescēnd al înființării societăților economice, cērēndu-ni-se ori-ce lămuriri, ori-ce amănunte, folositoare aședărei pe temelii sigure a societăților nōstre economico-culturale.

Ori-ce apostolat cere jertfe, măi virtos acelea ce să fac pentru ridicarea și orânduirea poporului, de acea nimeni să nu să aștepte, că, nisce asemenea asezăminte să întemeiadă ușor și merg a funcționa și măi ușor.

Cu tōte acestea, în streinătate, numărul celor ce se ocupă cu întemeierea băncilor populare de tot felul e fōrte mare; din luptele și suferințele ce încercă, îndemnându-se și măi mult ca să lupte, și merg cu lupta până la desăvârșita isbândă.

Credem că, asemeni suflete mărețe se vor găsi și în mijlocul poporului nostru, pentru ca lucrarea începută de noi să fie dusă până la capăt.

Imprejurările grele prin care trece scumpa nōstră țară, crisele cumplite ce ne bântuie, sunt măi puternice de cât ori-ce dovezi am măi aduce în sprijinul spuselor nōstre.

Dacă altă dată înființarea societăților economice în sate ar fi fost o dovadă de dragostea de neam, astăzi însă lucrarea acésta este o mare și o sfântă datorie de conștiință pentru tot românul luminat, ce-și iubește neamul și crede în viitorul românismului. Să ne punem dar cu toții la lucru, că vom isbuti, să jertfim o parte din timp a pregăti marea oștire economică, *sătenimea noastră*, ca ziua marilor încercări, să ne găsească uniți, pregătiți cu armele vremurilor noi, pentru a putea primi marea luptă a altor neamuri și a rămâne biruitori în vechiu-ne cămin străbun.

FORMULARELE SOCIETĂȚILOR ECONOMICE

STATUTELE

Societății de împrumut și păstrare 1

din comuna plasa județul

I. — DENUMIREA ȘI SCOPUL SOCIETĂȚII

Art. 1. — Se înființează în comuna plasa județul o societate de împrumut și păstrare cu numele

Art. 2. — Durata societății va fi de²⁾ ani, cu încetare de la și până la și cu facultatea de a se putea prelungi prin votul adunării generale. Sediul societății va fi în comuna plasa județul

Art. 3. — Scopul societății este de a forma un capital prin cotisațiuni lunare care va servi la împrumutarea membrilor societății și a altor persoane afară din sânul ei când capitalul va permite.

II. — CAPITALUL

Art. 4. — Capitalul societății se compune: din cotisațiuni lunare, din sumele depuse spre păstrare și fructificare, din fondul de rezervă și din alte daruri ce s'ar face societății.

Art. 5. — Cotisațiunea lunară va fi de la 50 bani în sus

¹⁾ Numele societății ce i-se va da.

²⁾ Societatea se poate înființa 5, 10, 15 sau 20 ani.

plătită la începutul fie-cărei luni. Aceste cotisațiuni se pot depune și în total pe întregul an, sau pe mai multe luni d'odată. Fie-care membru la intrarea sa în societate, 'i se va da un livret sau cărticică, în care se vor trece sumele depuse, cum și interesele sau dividendele cuvenite la finele fie-căruî an. In cas de pierdere a livretului, membrul este dator a publica anularea lui și apoi 'i se va libera un duplicat.

Art. 6. — Fie-care membru al societăței va plăti la început odată pentru tot-d'a-una, o taxă de înscriere de două lei, pentru acoperirea speselor de fundațiune, iar excedentul va trece la fondul de rezervă.

III. — FONDUL DE RESERVĂ

Art. 7. — Fondul de rezervă se compune din 5°/_o din beneficiul net, din taxa de înscriere și din amenziile aplicate membrilor, cari vor întârzia cu plata cotisațiunilor cum și debitorilor restanți cu plata împrumuturilor.

Art. 8 — Acest fond este proprietatea membrilor societăței și va servi la acoperirea perderilor întâmplătoare din capitalul societăței și la asigurarea unui beneficiu de 5°/_o societarilor potrivit art. . . .

IV. MEMBRII SOCIETĂȚII

Art. 9. — Póte face parte din societate ca membru orî-ce locuitor român fără deosebire de sex și de etate, care va îndeplini condițiunile art. 5. Femeile și copiii nu pot vota de cât prin reprezentanții lor (soți, părinți și tutori).

Art. 10 — Membrii mai pot fi orî-ce locuitor și din alte comune, cari se vor conforma condițiunilor din statute, avênd dreptul a se retrage cu întregul lor capital, când în comuna lor se va forma o asemenea societate.

Partea de beneficiu, care li s'ar cuveni la capitalul lor nu se va putea libera, de cât după încheerea socotelilor de la finele anului.

Art. 11. — Orî ce membru la înscrierea lui în societate este obligat să plătească o taxă de înscriere conform art. 6, să subscrie statutele originale și să se conformeze dispozițiilor lor.

Art. 12. — Fie-care membru este dator a-și plăti cotisația de la 1—15 ale fie-cărei luni; iar în cas de întârziere va plăti la suma cotisațiilor restante o dobândă de 12 % pe an. În cazul când întârzierea va fi mai mare de cât un an, va perde dreptul de membru, rămânând numai depositar, fără drept la dividende. Capitalul 'i se va restitui la liquidarea societății, împreună cu profitul convenit până în ziua când a încetat cu plata cotisațiilor.

Art. 13. — Fie-care membru garantéză numai cu suma depusă în societate pentru orî-ce obligațiuni ale societății.

Art. 14. — Capitalul depus în societate de fie-care membru nu-l va putea retrage de cât la liquidarea societății și numai după ce-și va achita toate datoriile și angajamentele ce are față de societate și dacă capitalul său nu va ajunge, restul se va plăti de garanți.

Art. 15. — Incetéză de a fi membru al societății:

- a) Prin permutare în altă comună;
- b) Prin mórte;
- c) Prin escludere.

Art. 16 — Membrul care s'ar dovedi că lucréză fățiș sau pe ascuns în contra intereselor societății, póte fi exclus din sânul ei după cererea a cincî membrii și cu aprobarea adunării generale, care va decide prin vot secret.

Art. 17. — Membrul exclus n'are drept la fondul de rezervă și nu-și póte ridica capitalul, de cât la liquidarea societății cu beneficiul convenit numai până în momentul escluderei.

Art. 18. — În cas de mórte a unui membru și în cazul când moștenitorii săi legali nu voesc a continua cu depunerea cotisații, capitalul se póte retrage, însă numai după închiderea socotelilor de la finele anului.

V. — OPERAȚIUNILE SOCIETĂȚII

Art. 19. — Societatea va face următoare operațiuni:

a) Primește capitaluri spre păstrare și fructificare cu dobândă de 6⁰/₀ pe an.

b) Acordă împrumuturi persónelor solvabile și cinstite dând preferință membrilor societății.

c) Acordă împrumuturi membrilor săi până la concurența sumei de 70⁰/₀ din capitalul depus contra unei polițe cu singura semnătură a împrumutatului, iar pentru sume mai mari, se va cere garanția a cel puțin două persóne solvabile din societate.

d) Când persóna adusă ca garant la un împrumut este și membru în societate, ea nu va putea garanta pentru o sumă mai mare de cât 70⁰/₀ din capitalul ce va avea la acea dată în societate.

e) Persónele care nu știu carte, pe lângă îndeplinirea condițiilor de mai sus, vor trebui să-și autentifice actul de împrumut de către autoritățile în drept.

f) Termenul de împrumut va fi de la trei și șese luni, rămânând la aprecierea consiliului de administrație, de a admite sau nu prelungiri. Asupra împrumuturilor se pot primi și aconturi.

g) Dobânda cu care împrumută societatea se hotărăsce de o cam dată la 10⁰/₀ pe an pentru membrii, iar pentru persónele străine la 12⁰/₀ pe an.

h) Scontéză polițe cu cel puțin 2 (două) semnături solvabile, precum și mandate publice.

i) Împrumută pe àmanet de efecte publice, garantate de stat, precum și pe acțiuni ale diferitelor societăți legal constituite și admise la cota bursei, cu un scăzământ de 10⁰/₀ pentru bonurile publice și 20⁰/₀ pentru acțiuni.

k) Acordă împrumuturi pe ipotecă în primul rang pe termen de cel mult 2 (doi) ani; va lua însă ipotecă în ori-ce rang pentru garantarea încasării sumelor deja împrumutate.

l) La ori-ce împrumut societatea 'și va lua dobânda înainte, iar în cazul când un împrumut se va achita înainte de termen, dobânda nu se restituie. La cotisații și la sumele depuse spre păstrare și fructificare, nu se plătesc procente de cât după o lună de la data depunerii.

VI. — ADMINISTRAȚIA SOCIETĂȚII

Art. 20. — Societatea se conduce :

- a) De adunările generale;
- b) De Consiliul de administrație;
- c) De Comisiunea de control.

Art. 21. — Adunările generale sunt ordinare și extra-ordinare.

Art. 22. — Adunările generale ordinare se convăcă de către președintele consiliului de administrație odată pe an cel puțin cu 15 zile înainte de ziua hotărâtă pentru ținerea adunării. Convocarea se face prin avise la domiciliul membrilor, în cari li se va arăta și ordinea de zi. Aceste adunări se vor ține în prima Duminecă a luni

Art. 23. — Adunările generale extra-ordinare se pot convoca :

a) De către consiliul de administrație sau în urma unei decisiuni a comisiunei de control.

b) De un număr de membrii, cari represintă una a patra ($\frac{1}{4}$) din capitalul vărsat până la acea dată și cari sunt înscriși de cel puțin 6 luni ca membrii în societate, și au urmat regulat cu plata cotisațiunilor.

c) Ori de câte-ori vor fi cestiuți, cari reclamă o imediată rezolvare.

Art. 24. — Adunările generale ordinare și extra-ordinare se vor presida de către președintele consiliului de administrație, iar în lipsa acestuia, de un președinte ales dintre membrii prezenți. Inainte de a intra în ordinea de zi adunarea generală delegă un secretar care va dresa procesele verbale.

Art. 25. — Adunările generale ordinare pot lua decisiuni valabile, când numărul membrilor prezenți va fi cel puțin $\frac{1}{2}$ plus unul din numărul total al societărilor cu drept de vot. Aceste adunări se ocupă cu :

- a) Alegerea consiliului de administrație;
- b) Alegerea comisiunii de control;
- c) Examinarea și aprobarea socotelilor pe anul trecut;
- d) Decid asupra raportului consiliului de administrație, a comisiunii de control și asupra împărțirii venitului curat;
- e) Cu modificarea statutelor;
- f) Cu propunerile făcute de consiliul de administrație și comisiunii de control și cu orice alte chestiuni referitoare la prosperitatea societății.

Art. 26. — Este nulă orice propunere care nu este înscrisă în ordinea de zi.

Art. 27. — Membrii consiliului de administrație și ai comisiunii de control nu pot lua parte la vot :

- a) Pentru aprobarea bilanțului;
- b) Pentru hotărâri în ce privesc răspunderea lor.

Art. 28. — Tote decisiunile adunării generale se trec într'un proces-verbal, care se va semna de președintele și secretarul adunării generale și devin obligatorii pentru toți membrii.

Art. 29. — Fie-care membru are drept la un vot personal și unul ca mandatar (procurator).

Art. 30. — Femeile măritate și minorii sunt legal representați prin soți, părinți sau tutori.

VII. — CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE

Art. 31. — Consiliul de administrație se alege din sinul adunării generale și se compune din : președinte, un vice-președinte și un casier, un secretar și din doi membrii; toți se aleg pe timp de un an, la expirarea mandatului pot fi realeși.

Președintele împreună cu casierul și secretarul conduc afacerile societății.

Art. 32. — Consiliul de administrație se prezintă de președintele său, în lipsă de vice-președinte și în lipsa și acestuia, de către cel mai în vârstă dintre membrii.

Art. 33. — Consiliul de administrație se va întruni odată pe săptămână; el va putea încă fi convocat de președinte sau orî de câte orî va fi necesitate.

Art. 34. — Consiliul nu poate ține ședință cu mai puțin de 4 membrii.

Art. 35. — Decisiunile consiliului se iaă cu majoritate de voturi; în cas de paritate, votul președintelui e decisiv.

Art. 36. — La fie-care ședință se încheie un proces-verbal, în care se trec toate propunerile făcute, hotărârile luate și în cas de cerere, opiniunile separate. Aceste procese-verbale se redactază de secretar, și se semneză de toți membrii prezenți.

Art. 37. — Consiliul reprezintă societatea în toate afacerile sale prin președinte. El stabilește regulamentul de operațiuni, resolvă cererea de înscrierea membrilor noi în societate, stabilește condițiunile de primirea depozitelor de bani, decide asupra cererilor de împrumut, fixează garanția ce trebuie să depue casierul, formeză bugetul cheltueleur, stabilește conturile, încheie și prezintă adunării generale, bilanțul anual, hotărând ordinea de ăi.

Art. 38. — Membrii consiliului de administrație nu pot garanta pentru nimeni la împrumuturile acordate de societate.

Art. 39. — Președintele dirigează operațiunile societății și face toate operațiunile prevădute la capitolul «Operațiuni», în limitele și cu restricțiunile statutelor, execută hotărârile consiliului și ia de urgență măsurile trebuincioase — în interesul societății — raportând consiliului în ședințele sale.

Art. 40. — Tote actele rezultate din operațiunile socie-

tăței vor fi semnate de președinte, contra semnate de casier sau de secretar.

Art. 41. — Cheile casei de fer se vor ține una de președinte și alta de casier. Președintele este dator să constate în fie-care ți starea casei.

Art. 42. — Casierul este însărcinat cu încasarea cotisațiilor, liberând chitanțe dintr'un registru cu matcă, cu semnătura sa, sau numai a trece suma și în libretul societarului. El păstrează toate creanțele și valorile societății și nu va face nici o plată fără visa președintelui. Este răspunzător pentru creanțele neincasate din neglijența sa. Odată pe săptămână casierul este obligat a întocmi cu secretarul societății o situațiune de starea casei, care se va presenta consiliului în ședința sa săptămânală de către președinte. El nu poate ține în casă numerar mai mult de 500 lei.

Art. 43. — Secretarul este însărcinat cu redactarea tuturor actelor de cancelarie, va ține contabilitatea societății împreună cu casierul și stabilește bilanțul anual pe care-l supune consiliului prin președinte.

VIII. — COMISIUNEA DE CONTROL

Art. 44. — Pentru supravegherea operațiunilor societății și pentru revisuirea bilanțului, adunarea generală alege din sinul ei trei membrii și doi supleanți, cari formează comisiunea de control și se aleg pe timp de un an. Ea va avea obligațiunea de a inspecta casa și toate actele de contabilitate, cel puțin odată pe lună. La finele anului verifică bilanțul încheiat de consiliul de administrație, înainte de a fi supus adunării generale. În cas când va constata neregularități în administrarea societății, va convoca de urgență adunarea generală extra-ordinară pentru a lua măsuri.

IX. — BILANȚUL ȘI ÎMPĂRȚIREA VENITULUI CURAT

Art. 45. — Anul social începe de la
Bilanțul se va întocmi odată pe an, la finele lunii

. . . . conform legii contabilității și dispozițiilor
legii comerciale. Primul bilanț se va încheia la ale
lunii 19

Art. 46. — Consiliul de administrație întocmește la finele
anului inventarul general al societății și încheie bilanțul.
Acest bilanț se va prezenta comisiunii de control spre
verificare, împreună cu actele justificative, cel puțin cu
cinci-spre-zece zile înainte de adunarea generală ordinară.

Art. 47. — Comisiunea de control va face un raport asu-
pra examinării bilanțului.

Art. 48. — Consiliul de administrație este dator, ca în
cele 10 (zece) zile de la aprobarea bilanțului, să depue
o copie la grefa tribunalului, alăturând raportul comisiunii
de control și procesele verbale ale adunării generale.

Art. 49. — După aprobare, bilanțul se va publica în ter-
men de o lună într'o revistă sau jurnal.

Art. 50. — Venitul curat conform bilanțului, se va împărți
ast-fel:

5⁰/₀ fondul de rezervă;

20⁰/₀ pentru crearea unui fond, care va servi la cum-
părarea de diverse mașini și instrumente agricole, tauri
de rasă, armăsari, și alte îmbunătățiri în comună;

75⁰/₀ se vor distribui între membrii societății, propor-
țional cu capitalul fie-căruia, sub numirea de dividende.

Art. 51. — Membrii consiliului de administrație și ai comi-
siunii de control vor lucra gratuit, până când operațiunile
societății vor permite a li se fixa o plată.

Art. 52. — Până când societatea și va forma un capital
de cel puțin 10,000 lei, dividendele cuvenite membrilor nu
se vor plăti, ci se vor capitalisa.

X. — DISOLVAREA.

Art. 53. Societatea va putea fi dizolvată:

a) Printr'un vot al adunării generale;

b) Prin fusiune cu alte societăți;

c) Prin decisiunea tribunalului.

Când disolvarea va avea loc conform punctelor *a* și *b*, consiliul de administrație va cere de la tribunal ștergerea firmei societății. După ce s'a hotărât disolvarea societății, adunarea generală numește pe liquidatori, cari să prezintă la tribunal spre a cere înscrierea firmei în liquidare. Din acest moment atribuțiunile consiliului de administrație încetază, predând totă averea societății cu un inventar liquidatorilor.

Art. 54. — Produsul liquidărei se va împărți între membrii societății proporțional cu capitalul și timpul.

Art. 55. — Membrii fondatori nu-și rezervă nici un beneficiu față de cei-l'alți membrii.

Art. 56. — Când societatea și-a format un capital de la 2000 lei în sus este obligată a se transforma în societate cooperativă, pentru a intra în toate garanțiile pretinse de codul civil și comercial.

(Urmază semnăturile membrilor în statutele originale).

NOTĂ: Este bine ca după un an sau cel mult doi ani să se transforme în societate cooperativă, când se poate să depună a 10-a parte și să îndeplinească toate formalitățile pretinse de lege.

LIVRETUL

Membrul *Nicolae Ion*

Data depunerii		Timpul pentru care se face depunerea	Suma depusă ca cotisație		Capital de- pus spre fructificare		Beneficiul cuve- nit la finele anului						
Luna	Ziua		LEI B.		LEI B.		Interese		Dividende				
			LEI	B.	LEI	B.	LEI	B.	LEI	B.			
<i>Ian.</i>	<i>1</i>												
»	<i>3</i>	<i>Ianuarie</i>	<i>5</i>										

Nota. — Ast-fel se urmăzeă cu orî-ce depunere în livretul tipăresce la finele statutelor, pentru a'l avea fie-care membru con-

a depus

Total la finele anului		Scriere în litere a sumei primate	Taxa de înscriere		Prețul libretului		Semnătura casierului primi- tor și sigiliul societății
LEI	B.		LEI	B.	LEI	B.	
		<i>doi</i>	2				
		<i>cinci</i>	5				

fie-cărui membru pentru orî-ce sumă ar depune;  r livretul să form art. 5.

STATUTELE

Unei Societăți cooperative de credit și economie¹⁾

.
din comuna plasa județul

I. — NUMELE ȘI SEDIUL.

Art. 1. — Să înființeze o societate cooperatoare de credit și economie cu numele:

Art. 2. — Sediul acestei societăți este și va fi pentru orî și cine în comuna din plasa județul în com.

II. — DURATA ȘI SCOPUL.

Art. 3. — Durata acestei societăți este de 20 ani. Din cinci în cinci ani, se poate admite de adunarea generală, retragerea totală sau parțială din capitalul membrilor fondatori, care vor cere. Durata societății poate fi scurtă sau prelungită cu votul adunării generale a societății.

Art. 4. — Societatea nu încetează prin mórtea, retragerea, incapacitatea, interdicția legală sau falimentul unora din societari; ci continuă de drept între cei-l'alți societari. (Art. 234 c. com.).

Art. 5. — Termenul de două-șeci de ani fixat pentru

¹⁾ De și societățile cooperative să constituie mai greu, dar dăm și statutele și toate formalitățile acestora pentru îndrumarea celor care vor voi a le înființa.

durata societății va începe la . . . ale lunii 1901. Anul societar începe cu 1 Ianuarie și finese cu 31 Decembrie. Societatea va începe să funcționeze îndată după autentificarea statutelor și îndeplinirea tuturor formalităților.

Art. 6. — Scopul acestei societăți este: *a)* A aduna depunerile obligatorii ale membrilor societari sub numele de cotisații lunare; *b)* A primi tot cu aceleași drepturi ca cotisațiile obligatorii, orî-ce sume vor depune membrii fondatori, pe termen limitat sau cu facultatea de a-î ridica după voe; *c)* A primi în deposit orî-ce sume pe termen limitat sau cu facultatea de a-î ridica la trebuință; *d)* A face să se fructifice sumele primite în modul și prin mijlocele prevădute în aceste statute la titlul operațiile societății.

III. — MEMBRII SOCIETĂȚII. DREPTURILE ȘI DATORIILE LOR.

Art. 7. — Membrii societății nu pot fi de cât Români, creștini ortodoxi de orî-ce sex.

Art. 8. — Societatea se compune din două feluri de membri :

- a)* Membrii fondatori;
- b)* Membrii depunători.

Art. 9. — Este membru fondator cel care a votat și scris aceste statute și cei, cari vor fi admiși în viitor și cari se obligă a depune regulat timp de cel puțin cinci ani o cotisație lunară ce 'și va fixa însuși la subscrierea statutelor sau la intrarea în societate. Aceste cotisații nu pot fi mai mici de 2 lei. Cotisațiile se pot depune și în total pe întregul an, sau mai multe luni de odată.

Art. 10. — Este membru depunător cel care depune orî-ce sumă spre conservare și fructificare pe termen limitat, sau cu facultatea a-î ridica după voe.

Art. 11. — La intrarea în societate orî-ce membru va depune la înscriere o taxă de 2 lei.

Art. 12. — Admiterea posteroră de membru fondator în

societate să face de consiliul de administrație în urma unei cereri făcute în scris.

Semnătura din cerere a celor necunoscuți personal, va fi certificată și susținută de doi membrii fondatori. Se va dresa proces-verbal. Cererile de înscriere cum și de retragere, vor fi scrise în întregul lor și semnate personal sau certificate de doi asociați în registrul asociațiilor. (Art. 231 c. c.).

Art. 13. — Ori-ce membru fondator nu se poate retrage din societate mai înainte împlinirii termenului de cinci ani. Acastă retragere se face cu aprobarea adunării generale.

Art. 14. — Incetază de a mai fi membru: *a*) prin ne-răspunderea cotisațiilor; *b*) prin deces; *c*) prin retragere, *d*) prin excludere și *e*) prin strămutare de domiciliu mai mult de două-șeci kilometri de unde se afla la înscriere.

Acésta numai dacă societarul o va cere.

Art. 15. — Membru fondator, care nu plătesce cotisațiile pe șase luni consecutive i se încheie partida și nu are drept la redeschidere de cât plătind sumele din urmă. La cas contrar capitalul rămâne în societate fără beneficiu până la împlinirea termenului de cinci ani, când dacă nu se reclamă de cei în drept în termenul prevăzut de art. 17, se trece la fondul de rezervă.

Art. 16. — Familia societarului decedat poate ridica de la societate din capitalul depus cel mult a treia parte pentru acoperirea cheltuelilor de înmormântare. Restul se va libera celor în drept. Tutela, moștenitorii sau creditorii nu pot cere liquidarea partidei unui societar mai înainte aprobării bilanțului anual.

Art. 17. — Cererile pentru retragere din societate se adresază președintelui consiliului de administrație cu trei luni înainte. Admiterea lor în casurile *c* și *e* din art. 14 să face de adunarea generală. Ele vor fi satisfăcute în ordinea admiterei și proporțional cu încasările.

Art. 18. — Să exclude din societate ori-ce membru do-

vedit că lucrăză contra intereselor societăței și cel care cade sub prevederile dispozițiunilor art. 188 c. com. Cereera de excludere trebuie făcută și susținută de cinci membrii fondatori. Decisiunile se iaă cu vot secret de adunarea generală.

Art. 19. — Membrulăi exclus nu i se liberăză capitalul de cât după cinci ană și fără beneficiă. Ii se ridică dreptul asupra fondulăi de rezervă. El răspunde de operațiile societăței conform art. 189 c. c.

IV. — AVEREA SOCIETĂȚEI ȘI CAPITALUL

Art. 20. — Avera societăței se compune din :

- a) Capitalul social format prin cotisații (art. 221 c. c.);
- b) Depunerile facultative ;
- c) Fondul de rezervă ;
- d) Oră-ce obiecte cumpărate saă donate societăței.

Art. 21. — Capitalul social se formăză gradat din :

- a) Cotisațiile lunare obligatorii ;
- b) Depunerile facultative ale membrilor fondatori și ordinari.

Art. 22. — Capitalul se fixăză la suma de

El va putea fi mărit conform art. 224 c. c.

Art. 23. — Oră-ce societar nu pôte avea în societate mai mult de cinci mii lei (art. 225 c. c.).

Art. 24. Fondul de reșervă este averea număi a membrilor fondatori. El este destinat a acoperi cheltuelile de fondațiune și perderile ce va suferi societatea. Cheltuelile de fondațiune se vor restitui fondulăi de rezervă în curs de cinci ană. Fondul de rezervă nu va fi mai mare ca două saă a treia din capitalul social. Când va atinge acest maximum va înceta de a mai cresce, iar fondurile menite a-l forma se vor da ca dividende.

Art. 25. — Fondul de rezervă se formăză din :

- a) Taxa de două lei pentru înscrierea în societate ;
- b) Zece la sută ce se va lua din totalul procentelor

după-ce se va scôte: 1) Dobânda capitalului și 2) Cheltuielile de administrație;

c) Din amendele aplicate debitorilor conform art. 34;

d) Din amendele societărilor conform art. 35;

e) Din capitaluri nereclamate conform art. 17;

Art. 26. — Fondul de rezervă se administreză separat. Procentele 'i-se capitaliséză neatinse. La liquidare fondul de rezervă se va distribui conform art. 72 din statute.

V. — OPERAȚIILE SOCIETĂȚII

Art. 27. — Operațiile societății să extind în tótă țara. Vor fi preferați la împrumut sătenii din comunele carî au societari.

Societatea acordă la sumele ce primesc spre fructificare după trecerea de o lună de la depunere 5 % și drept la dividende membrilor fondatori, 6% fără drept la dividende membrilor depunători.

Art. 28. — Pentru fructificarea capitalului, societatea face următoarele operațiuni:

a) Împrumută cu 10 % pe membrii fondatori;

b) Împrumută cu 12 % persoanele streine;

c) Scomptéză polițe girate și cu semnături solvabile, cu plata în comuna saũ în orașul. La tóte aceste operațiuni să mai adaogă $\frac{1}{2}$ la sută comission;

d) Se împrumută pe creditul seũ personal saũ pe efecte ce va avea în portofoliũ de la alte instituțiuni de credit din țară;

e) Cu timpul și când capitalul social va permite, se va face înlesnire de semințe și instrumente agricole locuitorilor sătenii cum și alte îmbunătățiri.

Art. 29. — Membrul societar se póte împrumuta cu 70 % din capitalul ce are depus în societate, cu poliță semnată de împrumutat. Dacă nu scie carte împrumutul se face cu act autentic.

Art. 30. — Membrul societar care se împrumută peste capitalul ce are în societate, cum și persoanele streine să

împrumută numai cu girul a 1 ori 2 membrii societari, care acoperă împrumutul cu 70 % din capitalul lor.

La început însă până ce societarii își vor mări fondul, consiliul de administrație e autorizat a face împrumutări sub răspunderea sa, însă cu gir solvabil.

Art. 31. — Membrii consiliului de administrație nu sunt admiși la gir, de óre-ce ei garantéză cu capitalul lor fondul social.

Art. 32. — Termenul polițelor va fi de trei luni.

Art. 33. — Procentele se opresc tot-d'a-una înainte.

Art. 34. — Când datoria nu va fi achitată la scadență, debitorul pe lângă cheltuelile de urmărire va fi obligat a mai plăti 2 % amendă.

Art. 35. — Dacă debitorul este și societar și nu să-'nvoesce a preschimba polița nici după protest, să procedéză la descărcarea partidei debitorului cu suma debitată și o amendă. Din restul capitalului se va preleva 10 % la fondul de rezervă.

VI. — ADMINISTRAREA SOCIETĂȚEI

Art. 36. — Societatea se conduce de:

- a) Adunările generale;
- b) Consiliul de administrație;
- c) Comisiunea censorilor.

Societatea va putea avea și un președinte de onóre, având în vedere serviciile aduse societăței de acea persoană. Alegerea sa va fi pe timp de zece ani. Va putea fi reales.

Art. 37. — Adunările generale sunt ordinare și extraordinare. Adunarea generală extra-ordinară se ține în prima Duminecă după Adunarea generală extra-ordinară se ține în urma decisiunei adunărei generale ordinare a convocărei comisiunei censorilor sau a consiliului de administrație.

Art. 38. — Convocarea se face prin îngrijirea consiliului

de administrație, sau a comisiunii censorilor, înscris la domiciliu, arătând și punctele asupra cărora adunarea are de desbătut.

Art. 39. — Pentru-ca decisiunile să fie valabile, trebuie ca obiectul lor să fi fost coprins în ordinea de zi a convocării, și să fi fost votate cu majoritatea membrilor prezenți, dacă societarii au trecut cu unul de jumătate. La cas contrar în aceea zi să fixeză ziua întrunirii viitoare, care va fi adusă la cunoștința membrilor absenți, de către președintele consiliului de administrare. Atunci decisiunile se iaă cu majoritatea membrilor prezenți.

Art. 40. — Tot deliberativ îl au numai membrii fondatori. Ei îl exercită personal sau prin procurator. Procurator nu pôte fi admis de cit un societar. Spre a fi recunoscut, trebuie să presinte scrisoarea de împuternicire a societarului absent, adresată președintelui consiliului de administrare. Minorii se represintă prin părinți sau tutori.

Art. 41. — Membrii depunători au numai vot consultativ.

Art. 42. — Nimeni nu pôte să presinte în aceeași adunare de cit pe un singur asociat afară de dreptul său social (art. 162 c. c.). Membrii consiliului de administrație nu pöt fi mandatară.

Art. 43. — Se cere prezența a $\frac{2}{3}$ din numărul membrilor fondatori, când adunarea are să se ocupe:

- a) Cu mărirea sau micșorarea capitalului social;
- b) Disolvarea anticipată sau prelungirea duratei societății, și
- c) Modificarea statutelor (art. 160 c. c.).

Art. 44. — Adunarea va fi presidată de președintele de onore de va fi față, sau de președintele consiliului de administrație, care e de drept și președintele societății, iar în lipsa sa de vice-președinte.

Art. 45. — Adunarea generală se ocupă:

- a) Cu alegerea membrilor consiliului de administrație și a comisiunii censorilor.
- b) Cu mărirea sau micșorarea capitalului social;

- c) Cu modificarea statutelor ;
- d) Cu prelungirea sau disolvarea societății și alegerea liquidatorilor ;
- e) Cu aprobarea sau modificarea bilanțului anual și descărcarea consiliului de administrație de gestiunea sa ;
- f) Cu fondul de rezervă ;
- g) Cu propunerile consiliului de administrație sau a comisiunii cenzorilor relativ la liniștea și prosperitatea societății.

Art. 46. — Asupra orîi căreîi cestiuni puse în desbaterea adunării generale, dacă voturile sunt pare, președintele decide cu votul său.

Decisiunile se iaă prin aclamare sau votare nominală.

La alegeri de persoane votul este secret.

Art. 47. — Decisiunile se consemnă în procese verbale, în dublu exemplare, semnate de membrii ambelor consilii și societarii, care vor dori.

Art. 48. — Adunarea generală singură este în drept a cere darea în judecată a consiliului de administrație printr'o delegațiune din sînul său aleasă cu majoritate de voturi, atunci când se va constata că s'a administrat fondurile societății contra statutelor și a codului de comerciū.

VII. — CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE

Art. 49. — Administrarea specială a societății se face de un consiliū de administrație ales dintre membrii fondatori și care se compune:

- a) Un președinte administrator ;
- b) Un vice-președinte ;
- c) Două membrii ;
- d) Un casier contabil.

Primul consiliū e cel desemnat prin prezentul statut (art. 125 c. c.) și s'alegē pe termen de doi ani. Acest consiliū se reînnoesce pe jumătate la un an după ordinea ve-

chimei. În primul an sorțul decide. Membrii retrași pot fi realeși.

Art. 50. — Controlarea operațiunilor în cursul anului e încredințată comisiunei censorilor, care se compune din :

a) Trei membrii ;

b) Trei supleanți.

Comisiunea censorilor s'alege pe timp de un an. Censorii aleg pe președintele lor. Rudele până la al patrulea grad inclusiv cu membrii consiliului de administrație nu sunt eligibili (art. 185 c. c.).

Art. 51. — Consiliul de administrație conduce toate lucrările și operațiile societății și represintă societatea în toate afacerile sale interne și externe prin orî care din membrii săi.

Art. 52. — Consiliul de administrație e autorizat a decide la trebuință mărirea și micșorarea procentelor. Orice decisiuni se iaă cu majoritatea membrilor, cari compun consiliul de administrație.

Art. 53. — Consiliul de administrație va ține ședințe odată pe săptămână : Joia sau Dumineca de la orele 12—4 p. m.

În cas de paritate decide votul președintelui.

Art. 54. — Consiliul de administrație va servi gratuit până ce societatea va avea ștece mii lei. Adunarea generală avënd în vedere prosperitatea afacerilor societății, pôte acorda o gratificație consiliului de administrație la aprobarea bilanțului anual.

Art. 55. — Remunerarea consiliului de administrație se fixează ast-fel :

Din totalul procentelor percepute, să scade procentul oferit capitalului conform art. 27. Din rest se prelevéază 30% pentru consiliul de administrație, care să distribue ast-fel :

40% președintelui și vice-președintelui după numărul ședințelor ;

30% casierului contabil.

30% membrilor în proporție cu ședințele.

Art. 56. — Președintele conduce afacerile societății cu exacta îndeplinire a statutelor și a codului comercial. Convocă adunările. Supraveghază ținerea scriptelor de contabilitate și se informează prin sine însuși de starea casei.

Art. 57. Casierul pentru a putea fi ales trebuie să fie o persoană de moralitate recunoscută, exemplară și să dispună și de o avere imobilă de cinci mii de lei cel puțin.

Art. 58. Casierul e însărcinat cu încasările, plățile, cu păstrarea creanțelor și a tuturilor valorilor societății, cu încasarea la timp a creanțelor și cu facerea protestelor.

Art. 59. Casierul fiind și secretarul contabil secundă pe președinte în toate lucrările consiliului. Ține în regulă scriptele de contabilitate, îngrijesce de arhivă, ține corespondența și redactază bilanțele lunare, trimestriale și anuale.

Art. 60. — Casierul nu va putea ține în casă mai mult de 500 lei. Dacă fondul nu se poate plasa în împrumuturi în cercul societății, va îngriji a-i pune la o bancă legal recunoscută sau îi va transforma în bonuri.

Art. 61. — Pentru supravegherea operațiunilor și verificarea bilanțului, comisiunea censorilor va îngriji a se aplica cu stricteță dispozițiunile art. 185—187 din codul comercial cum și a presentelor statute.

VIII. — BILANȚ ȘI BENEFICII

Art. 62. — Prin îngrijirea consiliului de administrație, cu o lună înaintea adunării generale ordinare, să formeze bilanțul anual.

El să trimită spre verificare comisiunei censorilor, care-i obligată a-și depune raportul la consiliul de administrație cel mult cinci-spre-dece zile de la primire.

Art. 63. — Bilanțul și raportul censorilor va sta depus în

mod public în biurul societății până în ziua întrunirii adunării generale.

Art. 64. — Bilanțul anual se va întocmi pe baza codului comercial, pentru a cărui redactare corectă și adevărată sunt responsabili în mod solidar atât membrii consiliului de administrație cât și comisiunea cenzorilor.

Art. 65. — După ce adunarea generală aprobă cu modificările ce crede de cuviință bilanțul anual, consiliul de administrație e dator ca în termen de cinci-spre-zece zile libere să depue la grefa tribunalului:

- a) Copie după bilanț;
- b) Un tabloă alfabetic de toți societarii membrii fondatori și capitalul fie-căruia;
- c) Un duplicat al procesului verbal al adunării generale.

Art. 66. Bilanțul anual se va publica prin îngrijirea președintelui în «Monitorul Oficial», Gazeta..... de pe lângă curtea de apel și o revistă, care va fi cea mai răspândită în popor.

Art. 67. — Beneficiul capitalului se calculează în chipul următor:

Din totalul procentelor s'alege:

- a) Dobânda capitalului conform art. 27;
 - b) 30% retribuiția consiliului de administrație conform art. 55;
 - c) Cheltueli de biuroă și o parte ce se va fixa pentru amortisarea cheltuelelor de fundație;
 - d) 10% afectați fondului de rezervă conform art. 25.
- Restul se împarte ca dividende membrilor fondatori.

IX. DISOLVARE ȘI LIQUIDARE.

Art 68. — Societatea nu se poate dizolva mai înainte de termen de cât cu votul adunării generale, sau dacă a cădut sub prevederile dispozițiilor art. 148 și 191 codul comercial.

Art. 69. Dacă societatea se disolvă cu decisiunea adunării generale, adunarea va numi în acelaș timp liquidatori, fixându-le și onorariile.

Art. 70. — Liquidatorii vor primi în prezența și cu ajutorul consiliului de administrație un inventar de totă averea societăței și pe care 'l va semna atât liquidatorii cât și consiliul de administrație ale cărui atribuțiuni încetază din acel moment art. 231 c. c.

Art. 71. — Numirea liquidatorilor se publică prin îngrijirea liquidatorilor.

Art. 72. — Atribuțiunilor liquidatorilor sunt fixate prin art 212—220. c. c. Asupra restului din fondul de rezervă va decide adunarea generală, când decide și disolvarea, dacă trebuie distribuit societarilor sau dacă se dă în scop de bine-facere și anume ce destinație i se dă.

X. DISPOZIȚIUNI FINALE.

Art. 73. — Membrii fondatori nu-și rezervă nici un beneficiu extra ordinar față cu viitorii membrii fondatori.

Art. 74. — Societatea constituită în adunarea generală luna 1901 a numit primul consiliu de administrație conform art. 49 din statute după cum urmază:

Președinte de onóre
 Președinte activ-administrator
 Vice-președinte

. } Membrii.

. Casier-Comptabil.

Comisiunea censorilor se compune:

. } Censori:

. } Supleanți.

Art. 75 și cel din urmă. — Aceste statute s'au votat de adunarea generală a societății cooperative în întrunirea din luna 1901, s'a subscris de noi cu titlu de societari și delegați ai societății conform delegațiunei ce ni s'a dat prin procesul-verbal încheiat în acea zi și iscălit de toți membrii prezenți în adunarea generală, spre a ne înfățișa înaintea onor. Tribunal județul a investit aceste statute cu autenticitatea legală, a dobândi autorisația tribunalului secția comercială, pentru punerea lor în aplicare și a îndeplini în această privință toate formele prescise de codul comercial și a le transcrie în registrele prevădute de codul comercial.

(Urmădă iscăliturile membrilor delegați).

Formalitățile societăților cooperative

Proces-verbal

Anul una mie nouă sute una, luna 1901

Sub-semnații luând inițiativa pentru înființarea societății cooperative în comuna

În urma consfăturilor urmate în zilele de s'a pus bazele contractului, statut al societății.

Astăzi întrunindu-ne în comuna am procedat la discutarea și aprobarea definitivă a statutelor.

În urma discuțiilor urmate s'a procedat la semnarea statutelor, ficsându-și fie-care asociat cotisația lunară care îi convine și depunerea taxei de înscriere și cotisației lunare.

Ast-fel societatea declarându-se constituită s'a procedat la alegerea consiliului de administrație și a ieșit D-nii:

.

.

Dupe care s'a procedat la alegerea comisiei cenzorilor și au eșit d-nii:

.....

 supleanți.

Societatea dar declarându-se constituită și administrația alésă, s'a delegat D-nii:
 care să se presinte înaintea tribunalului spre a solicita îndeplinirea tuturilor formalităților cerute de lege.

(Urmăză semnăturile membrilor)

Domnule Prim-Președinte,

Depunem odată cu acésta spre autentificare, Statutele societăței cooperative de credit și economie 1) înființată în comuna și votate în adunarea generală din luna 1901.

Anexăm și recipisa onor. Casieriei locale cu No. constatatore a depunerilor cerute de codul comercial.

Vă rugăm a procede la cele legale.

Cu respect:

(ss)

Domniei-Sale

Domnul Prim-Președinte al tribunalului din jud.....

Domnule Administrator,

Depun odată cu acéstă, suma de lei..... pe sama casei de consemnațiuni ca primul vărsământ de 10 % din ca-

1) Numele societăței.

pitalul societății cooperative din com.
 rugându-vă să bine-voiți a elibera cuvenita recipisă.

Președintele societății din com.

Domniei-Sale

D-lui Administrator Financiar al jud.

Domnule Președinte,

Camera de comerț din dând aviz favorabil pentru înființarea societății cooperative. din com. vă rugăm să bine-voiți a fixa o zi când onor. Tribunal să se pronunțe conform art. 138, cod. comercial asupra autorizațiunii de funcționare a acestei societăți.

Pentru acea zi vă rugăm să bine-voiți a ne cita pe subsemnații toți cu domiciliul în

Cu stimă

(ss)

Cu domiciliul în com. județul

D-sale

D-lui Președinte al trib. din județul

Domnule Prim-Președinte,

Sub-scrișii membrii în consiliul de administrație al viitoareii societăți cooperative cu sediul în com. județul conform autorizațiunii dată noă de adunarea generală în ședința din luna 190....., prin contractul statut autentificat pe acest onor. Trib. la No..... avem onóre a vă depune anexat aci:

1. Actul de constituire intitulat Statutele societății cooperative de credit și economie

2. Certificatul Casei de depuneri doveditor că s'a vărsat a țecea parte din capitalul coprins în statut, îndeplinindu-se ast-fel dispozițiunile art. 327 cod. comercial.

3) Procesul-verbal încheiat de adunarea generală în ședința de la luna 190 . . prin care se constată deliberațiunile și decesiunile luate de prima adunare generală a membrilor fondatori.

Rugându-vă a ne da autorisațiunea prevăzută de art. 138 c. com. pentru a putea începe să funcționeze această societate.

Cu stimă

(ss)

D-lui Prim Președinte al tribunalului din jud. . . .

Domnule Președinte,

Vă rugăm să bine-voiți a ne elibera pe alăturata colă de un leu, un certificat constatator că nu s'a făcut nici o contestațiune, în contra autorisațiunei dată de Camera de Comerț din societății cooperative din comuna județul

Cu stimă,

(ss)

Domnul Președinte al Curții de Apel din

Domnule Prim-Președinte,

Depunem o dată cu acesta actul consecutiv și statutele societății autorizată definitiv și certificatul Curții de apel din nu s'a făcut apel în contra autorizațiunii societății, rugându-vă să bine-voiți a dispoza să se înscrie cu registrele societăților.

Cu stimă,

(ss)

D-lui Prim-Președinte al tribunalului din jud.

Domnule Prim-Președinte,

Vă rugăm să bine-voiți a certifica pe alăturata cólă de 1 leu, că s'a îndeplinit toate formalitățile cerute de lege pentru societatea din comuna spre a-l presenta la Administrația Financiară conform art. 134 c. com., pentru a ne ridica suma depusă.

Cu stimă,

(ss)

D-lui Prim-Președinte al tribunalului din jud.

Domnule Administrator,

Vă rugăm să bine-voiți a dispune să mi se elibereze suma de lei depuși pe seama casei de consem-

națiune sub recipisa No. fiind-că societatea
 pentru care s'a depus, s'a autorisat
 definitiv de onor. Tribunal al județului prin
 sentința No. alături și certificatul
 No. că s'a îndeplinit toate formalitățile cerute de lege.

Cu stimă,

.
 Președintele societății din

D-lui Administrator financiar al jud.

**Pentru societățile economice să face numai următoarea
 cerere către tribunal pentru autentificarea statutelor.**

Domnule Președinte,

Depunem pe lângă acesta statutele contract ale societății economice din comuna și vă rugăm să bine-voiți a le investi cu autenticitatea legală. (Urméază semnăturile membrilor care se presintă la tribunal).

D-lui Președinte al Tribunalului

I. Resumat de formalitățile societăților cooperative

1) Statutele societății cooperative trebuie scrise pe hârtie simplă și semnate de toți membrii.

2) Se depune la Administrația financiară pe sêma casei de consemnațiune a ȳceea parte din capitalul cu care se constituie societatea după statut.

3) Se cere la Tribunal autentificarea statutelor, la care se alătură și recipisa Administrației și două copii după statute cu care se presintă numai membrii autorisați.

4) Tribunalul trimite tôte actele camerei de comerciũ pentru aprobare.

5) După aprobarea camerei de comerciũ, se cere la Tribunal a fixa o ȳi pentru a se presinta membrii împu-terniciți pentru obținerea autorisațiunei definitive a societătei. Pentru citarea membrilor se plătesce taxele portă-reilor și o cólă de 30 lei.

6) După citare și defigierea termenului se face către Președintele Tribunalului, pentru obținerea definitivă, o cerere de către membrii autorisați.

7) După 15 ȳile se cere de la Curtea de Apel un certificat prin care să se constate că nu s'a făcut nici o contestație în aceste 15 ȳile și depun din nou statutele la Tribunal pentru a se înscrie în registrele societăților.

8) După terminarea tuturilor ale acestor formalități se publică statutele cu tôte actele prin *Monitorul Oficial* și o gazetă oficială a anunțurilor judiciare de pe lângă Curtea de Apel.

Termenul de publicare este de o lună de la definitivă autorizare.

9) În urmă după aceste formalități se cere ridicarea sumei depuse la consemnațiune.

10) Tóte formalitățile se scrie pe hârtie simplă și numai pe cereri se pune timbru de 30 bani.

II. Resumat de formalitățile Societăților Economice

1) Statutele se scriu pe cólă de 10 lei și în cas de nu ajunge, se mai adaogă și altă cólă de 10 lei, iar copiile se scriu pe cólă de 50 bani.

Pentru autentificare la Tribunal se presintă numai consiliul de administrație saú un număr de membrii mai restrâns, bine înțeleș că numai de aceștia se semnază statutele care le presintă spre autentificare. Statutele să forméză la început pe hârtie simplă și se semnază de toți cei cari vor să între în societate. La tribunal spre autentificare se mai anuléză și o cólă de 5 lei. După autentificare societatea póte funcționa.

Nuamă acestea sunt formalitățile societăților economice, afară de registre care sunt aceleași pentru tóte societățile.

CÂTE-VA NOȚIUNI DE CONTABILITATE

Fiind la ordinea zilei înființarea de societății economice rurale și știind că prin câte-va din satele noastre funcționează chiar aceste «*Case de Economie*», ne-am gândit că e bine ca, de la început, să se țină în administrația acestor societăți o contabilitate, cel puțin, mai apropiată de teoriile acestei științe. Bine-înțeles, că a pretinde să avem o contabilitate propriu zisă, ar însemna să cerem de la aceste societăți a avea oameni cu cunoștințe speciale în această materie, or acesta e imposibil; tot atât de adevărat este însă, că începând a explica o știință cam de la jumătatea teoriilor ei, e un curios metod; greutatea e și pentru noi, cari suntem siliți a face uz de acest metod, greutate și mai mare va fi pentru conducătorii acestor societăți, cari nu au avut ocaziune să învețe folositoră știința a contabilității și cărora în special ne adresăm, căci vor fi chemați să o aplice; totu-și acordându-ne nouă indulgența și impunându-și d-niei lor stăruința, sunt convins că ne vom înțelege.

Contabilitatea este știința, care ne arată modul de a ține socotelile unei case, care administră fonduri și a uni aceste socoteli pentru a putea cunoște rezultatul manipulării fondurilor.

Inutil a mai vorbi de necesitatea acestei științe; e destul să spunem că e vorba de socotelă, de ordine, și cine nu ține seamă de aceste cuvinte fie în administrația averii sale, fie în administrația averii publice, merge repede

în primul cas spre ruină, în al doilea și spre răspunderea ce o are față de societate și de legi.

Contabilitatea este călăuza sinceră în ori-ce cauză de comerț; aplicând-o în mod științific nu vom merge nici o-dată pe dibuite.

Lucrul, de care ne vom ocupa în acest articol este stabilirea câtor-va conturi generale și înregistrarea operațiunilor la aceste conturi.

La începutul unui comerț model se face un inventar, în care se trece totă averea comerciantului, precum și toate datoriile sale și în baza acestui inventar se crează conturile generale. În contabilitatea societăților de care ne ocupăm, noi însă, nu poate avea loc de la început un inventar, căci n'aș nici o avere și prin urmare conturile le vom forma după operațiunile, pe care le vom face în conformitate cu statutele.

Se numesce cont saŭ partidă, socotéla ținută de toate sumele date și primite relative la o persoană, saŭ de sumele intrate și eșite la un cont de valori; în partea stângă a contului se pune cuvântul *Debit*, iar în cea din dreapta cuvântul *Credit*.

Toate sumele, care se trec în partea debitului, formeză activul (averea) contului de valori saŭ de persoane și toate sumele, care se trec în partea creditului, formeză pasivul (datoria) contului.

Când un cont primesce o valoare, se debiteză; iar când dă valoarea, se creditéză.

A deschide un cont, înseamnă a scrie cu litere mari în capul și la mijlocul paginei, numele persoanei saŭ al obiectului pentru care voim să stabilim acel cont.

A solda saŭ a închide un cont înseamnă a face diferența între totalul sumelor debitoare și creditoare și a trece această diferență în partea unde lipsesce; această diferență se numesce sold.

Când diferența prisoscesce la debit se numesce sold de-

bitor, și când prisosesce la credit se numesce sold creditor.

Registrele trebuincioase casei de comerț sunt de două feluri: Registre obligatorii și registre facultative; registrele obligatorii se numesc ast-fel pentru că sunt cerute de lege (art. 24 Cod. Com.) și sunt: Registrul Jurnal, Inventarul și Copia de scrisori.

La societăți se mai adaogă: Registrul asociațiilor, Registrul pentru Procesele verbale, deliberările adunării generale și Registrul pentru încheierile consiliului de administrație.

Registrele ajutore, al căror număr nemărginit, se formază după natura și importanța afacerilor și sunt: Strața sașu prima notă, Cartea mare (maestrul) sașu registrul de partiđi, scadențarul efectelor de plată, scadențarul efectelor de primit, etc., acestea sunt cele mai întrebuintate. Să vedem cum se întrebuintează aceste registre.

1. Strața sașu prima notă, e un registru, în care se înscriu operațiunile înainte de a trece în Jurnal, și această înregistrare o facem, pentru ca să nu fim nevoiți a înscrie operațiunile direct în jurnal, căci putem face greșeli și în registrul jurnal legea nu permite a se face ștersături sașu corecturi. Cu toate acestea, îndreptările se pot face trăgându-se cu cernelă roșie o linie peste suma greșită.

2. Jurnalul, este registrul în care se trec toate operațiunile zilnice făcute. Pentru a-l defini mai bine ne referim la definițiunea dată de d-l Teodor Ștefănescu, renumitul profesor de comptabilitate din țară și care sună ast-fel:

«Jurnalul este baza fundamentală a comptabilităței.

«El formază istoricul exact și complect al întreprinderilor casei; el este tot ca un proces-verbal detaliat în «tote actele vieței comerțului sașu al casei unde se administrează fonduri.

«Jurnalul este puterea mișcătoare a mecanismului comptabilităței generale: în fața acestui registru suntem chemați «a aplica știința comptabilităței; în jurnal se așeză planul

«general al mecanismului contabilității; el este trunchiul, «cele-l'alte registre sunt ramurile lui».

3. Cartea mare, sau Maestrul, este registrul în care se deschid conturile arătate prin articolele din jurnal; acest registru forméază tabloul în parte al operațiunilor, după cum jurnalul forméază tabloul general.

Conturile se deschid pe două pagini care pörtă acelaș număr, sau pe o pagină împărțită în două, purtând fie-care parte denumirea ei: *Debit* în partea stângă și *Credit* în cea dréptă. Conturile deschise în Cartea mare sunt de 3 feluri: 1) de valori; 2) de persoane; 3) de rezultate.

Acest registru e de mare însemnătate. Prin ajutorul lui putem sci până la ce sumă putem specula în cutare sau cutare operațiune comercială, și căreii operațiuni putem să-î dăm o desvoltare mai mare, și pe care trebuie să o restrângem sau să nu o mai facem, avênd în vedere rezultatul.

4. Scadențarul Efectelor de primit. — Acest registru are de scop a nota scadența efectelor active sau efectelor cu care casa are să priméască o valóre.

În acest registru fie-care lună a anului are câte o pagină și în casele care speculéază afacerile efectelor de comerț, pentru fie-care și se deschide câte o pagină. Casele care lucréază puțin cu efecte, concentrează pe o pagină tóte lunile anului.

5. Copia de scrisori. — Acest registru e format din hârtie subțire (foiță) și în el se copiază tóte scrisorile de afaceri subscrise, înainte de a fi expediate din biuroul unei bănci; formatul fie-căreii pagini dintr'însul este ca al hârtiei de scrisori, și ne servim de el prin ajutorul preseii de copiat.

La societăți mai este întrebuintat și

Registrul de asociați care servește pentru a deschide fie-cărui membru al societății pe care o administrăm, câte o partidă în care se vor trece depunerile sale; acest registru este un ajutător al Contului Capital, căci totalitatea depunerilor tuturor asociațiilor forméază capitalul societății.

Pentru societățile economice acest registru p \acute{o} te fi dispus în modul ce vom arăta.

7. Registrul de încheierile consiliului de ad-ție și registrul de procesele verbale ale adunărilor generale sunt dispuse în forma de caiete și servesc pentru a consemna într'însele hotărârile luate.

Cunoscând aceste registre, să venim la contabilitatea propriu zisă care constă în analiza și înregistrarea diverselor operațiuni la conturile respective.

Avem trei feluri de contabilitate:

Contabilitatea în partidă simplă, Contabilitatea în partidă mixtă și Contabilitatea în partidă dublă. — Primele două feluri tind a dispărea fiind necomplete, față de perfecțiunea celui d'al treilea fel; de aceea nici noi nu trebuie să ne ocupăm.

Contabilitatea în partidă dublă. — Acest fel de contabilitate constă în a înregistra o sumă la două conturi în același timp; fiind în acest chip în măsură să știm și cum stăm față de persoanele cu cari lucrăm, și unde am ajuns cu afacerile noastre.

Să luăm un exemplu din care se vedem cum se înregistrează operațiunea dupe contabilitatea în partidă dublă.

Primum de la d-l Nicolae Ion lei 50 cotisația sa pe luna Aprilie; noi scim că contabilitatea constă în a analiza o operațiune pentru a găsi conturile la care trebuie s'o înregistrăm; în cazul nostru analizăm operațiunea ast-fel: Aci avem o dare și o primire; contul care dă valoarea este *Nicolae Ion* și știm că un cont care dă o valoare este creditor prin urmare *Nicolae Ion* este creditor. Dar care este contul debitor, contul care primesce valoarea? Fiind vorba de bani, deschidem un cont intitulat *Casa* pe care îl debităm cu suma de lei 50 fiind-că el o primesce. Am găsit dar conturile la care vom înregistra această operațiune: sunt, *Casa* și *Nicolae Ion*, acum înscriem operațiunea în jurnal. Inscrierea unei operațiuni în jurnal se numește articol; titlul articolului este format din numele

conturilor începând cu contul debitor urmat de expresiunea *la* și apoi contul creditor; deci articolul nostru va fi:

5 April 1901	
Cassa la Nicolae Ion	
<i>Primit de la d-nu Nicolae Ion</i>	
<i>cotisația sa pe luna curentă lei . . .</i>	50
5 d-tto	

Articolele din jurnal se despart unul de altul prin o linie orizontală la mijlocul căreia se lasă un loc gol unde se scrie data operațiunei.

Deschidem în cartea mare 2 conturi: Contul Cassa și contul Nicolae Ion; debităm, adică trecem în stânga contului unde este scris *debit* pe primul și credităm pe al II-lea în drépta cu suma de lei 50.

De aci vedem dar ast-fel, că o sumă fiind înregistrată la 2 conturi se pôte lesne controla o greșeală în cazul când s'ar strecura; vom arăta la timp modul de a controla înregistrările.

Contabilitatea societăților economice. — La aceste societăți unele din conturile cu care vom lucra ne sunt arătate prin statute; așa de ex. Știm că toți membrii societăței noastre vor depune o cotisație lunară, și toate cotisațiile la un loc forméză *Capitalul societăței*; deci cotisațiile le vom trece la contul «Capital», asemenea statute mai vedem că fie-care membru la intrarea în societate trebuie să depună o taxă de înscriere și din aceste taxe la început trebuie să formăm un *fond pentru acoperirea cheltuelilor de fundație*; deci vom deschide în cartea mare o partidă intitulată: *Fond pentru acoperirea cheltuelilor de fundație*, etc.

6. Pentru acest scop vom lua mai multe exemple, de modul cum se fac operațiunile unei societăți și le vom trece atât în jurnal cât și prin cele alte registre.

JURNALUL

Când se încasăază taxa de înscriere.	1)	———— 1 Ianuarie 1901 ————				
	1/1	<i>Casa la Fond pentru întâmpinarea cheltuelilor de fundație</i> Incasat de la D. Nicolae Ion taxa de înscriere în societate			2 —	
Când se încasăază cotisația.	1/2	———— 2 Ianuarie ————				
		<i>Casa la Cotisațiunî</i> Incasat cotisația pe luna corentă				
		de la D. Stan.	3 —			
		» » » Ion	5 —		15 —	
		» — » Constant.	7 —			
Când primim depunerî spre fructificare.	1/3	———— 3 Ianuarie ————				
		<i>Casa la Depunerî spre fructificare</i> Primit de la D. Ion în deposit cu 5% pe an lei. . .	150 —			
		Detto de la D. Constant.	200 —		350 —	
Când imprumutăm cu poliță.	3	———— 4 Ianuarie ————				
		<i>Efecte de primit la Următorî</i> La Casa. Imprumutat D-lui Vasile (comuna Iași) contra biletului s/o'n/sc 15 Iunie lei 50	48	50		
		4	La <i>Dobânda & Comis.</i> Reținut dobânda pe 75 zile . .	1	50	50 —
		———— 5 Ianuarie ————				
		<i>Casa la Aconturî</i> Primit ca acont de la D. Vasile în contul biletului său o/n/sc/ 15 Iunie.			10 —	
Când achită tot fac. artic. Ast-fel s'a închis Aconturî și Efecte de primit.	3	———— 6 Ianuarie ————				
		<i>Următorî la Efecte de primit</i> Casa. Restul datoriei . . .	40			
		5	Aconturî. Depus dinainte . .	10		50 —
Când scomptează polițe.	3	———— 7 Ianuarie ————				
		<i>Efecte de primit la Următorî</i> La Casă. Scomptat D-lui Ioan Vlad efectul său o/, D. Grig. Ionescu sc/ 15 Martie în valoare de lei 100	90			
		Transport.	90		477 —	

1) În această rubrică se trece în dreptul contului N. pag. din cartea Mare, atât al contului creditor cum și al contului debitor.

		Report . . .	90	477
	4	La Dobânda & Comision. Dobânda 7 ⁰ / ₀ reținută lei. . . .	10	100
		----- 8 Ianuarie -----		
Când scomptează mandate.	4	Mandate scomptate la Următori		
	1	La Casa. Scmptat mand. notarului comunei Preajba pe luna Februarie în valoare de lei	100	
	4	La Dobândă & Comision. Dobândă 7 ⁰ / ₀ oprită	20	120
		----- 9 Ianuarie -----		
Când încasează mandatu.	1/4	Casa la Mandate scmptate Incasat de la casieria comunală Preajba mandatu notarului Ion		120
		----- 9 Ianuarie -----		
Când împrumută pe amanete de efecte.	5	Imprumut pe amanet la Următori		
	1	La Casa. Imprumutat D-lui Constantin pe 500 lei scri-suri fonciare urbane 5 ⁰ / ₀ lei.	440	
	4	La Dobândă & comision. Dobândă 12 ⁰ / ₀	60	500
		----- 9 Ianuarie -----		
Când împrumută pe ipotecă.	6	Hipotecă la Următori		
	1	La Casa. Imprum. locuitorului Marin conform actului de ipotecă a caselor din comuna Preajba lei 500. . .	460	
	4	La Dobândă & Comision. Dobândă 7 ⁰ / ₀	40	500
		----- 9 Ianuarie -----		
Când restituim depuneri la fructificare.	3	Depuneri spre fructificare la Casă		
	1	Restituit D-lui Ion depositul său		150
		----- 9 Ianuarie -----		
Plătim dobândă la depositul restituit.	4/1	Dobândă et Comis la Casă Dobândă 10 ⁰ / ₀ pe 6 luni .		5
		----- 9 Ianuarie -----		
Când se împrumută societatea.	6	Următori la Efecte de plată Casa. Imprum. constituit Transport. . .		
				1972

		Report . . .	1972
		tuit la D. Ion efectu n/o/s/sc/ 15 Ianuarie lei 200.	189
		<i>Dobândă & Comision. Do-</i> <i>bândă 5%_c reținută lei</i>	11
		----- 9 Ianuarie -----	200
Când achită efec- tul de plată.	6/2	<i>Efecte de plată la Casă</i> Achitat ef/n/o/ Ion sc/ 15 Ianuarie lei	200
		----- 9 Ianuarie -----	
Când cumpărăm ceva pentru socie- tate sau când achită leafa personalului.	7 2	<i>Cheltueli de administrație la</i> <i>Casă</i> Cumpărat diverse registre, hârtie, cerneală, etc.	20
		----- 9 Ianuarie -----	
Când se încasează cotisații și inser.	2 2	<i>Casa la Următori</i> La <i>Cotisații</i> . Incasat cotis. de la Andrei. 120 » » Barbu 1600	1720
		La <i>Fond pentru întâmpinarea</i> <i>cheltuelilor de fundație</i> Taxa de înscriere de la A.	3
		----- 9 Ian. 1901 -----	1723
Când s'a cumpă- rat mobile pentru societate.	7 2	<i>Mobilier</i> La <i>Cassa</i> , s'a cumpărat mobilier pentru biuroă	50
		-----	50

Să presupunem că am ajuns la finele anului, atunci procedăm la închiderea conturilor, care se face în modul următor.

Primul articol: *Bilanțul de Închidere la Următori* co-
prinde averea societății.

2) În articolul *Următori la Bilanțul de Închidere* se co-
prinde *datoriile societății*.

3) În articolul *Următori la Profit și Pierdere* se co-
prinde câștigurile ce am avut.

4) În articolul *Profit și Pierderile la Următori* se co-
prinde pierderile și cheltuelile.

31 Decem. 1901

Bilanț de închidere la următori

Activul societății:		
La Casa. Bani aflați în casă.	885	50
» <i>Efecte de primit.</i> Efectele aflate în portofoliu lei.	100	—
» <i>Imprumut pe amanet.</i> Amanetele ce posedăm lei.	500	—
» <i>Hipotecă.</i> Hipotecă asupra caselor locuitorului M.	500	—
» <i>Mobilier.</i> Mobilierul biuroului	50	—
	<u>2035</u>	<u>50</u>

31 Decembrie 1901

Următori la Bilanț de închidere

Pasivul societății:		
Fond pentru întîmpinarea cheltuelilor. Lei.	5	—
Cotisațiuni. Lei.	1735	—
Depuneri spre fructificare	200	—
	<u>1940</u>	<u>—</u>

31 Decembrie

Profit et pierdere

La cheltueli de administrație Lei	20	20
---	----	----

31 Decembrie

Dobîndă & Comision la Profit și Pierderi

Soldo creditor lei Lei.	115	50
	<u>115</u>	<u>50</u>

31 Decembrie

Profit et pierdere la Bilanț

Pentru profitul net	95	50
	<u>95</u>	<u>50</u>

NOTĂ. După închiderea conturilor, registrele obligatoare trebuiesc prezentate la tribunal sau la judecătoria de ocol, pentru încheiere și viză conform art. 27 c. com.

CARTEA-MARE

1

DEBIT

CA

DATA	Numele contului creditor și explicația operațiunilor	Pag. din jur.	Suma parțială	Suma totală
Ianuarie	1 La <i>Fond pentru întâmpinarea cheltuielilor</i>	1	2	—
»	2 » <i>Cotisațiunii</i> . Incasat de la Ion lei 3	1	3	5
»	» » Detto de la Stan lei 5	1	5	10
»	» » Detto de la Con- stantin lei 7.	1	7	15
»	3 » <i>Depuneri spre fructificare</i>	—	—	—
»	» Primit de la Ion 150 . .	1	150	167
»	» Detto de la Const. 200.	1	200	350
»	5 » <i>Acont. Prim.</i> ca acont Vasile 10.	1	10	367
»	6 » <i>Ef. de primit.</i> Rest. datoriei 40 .	1	40	417
»	9 » <i>Mandate scontate.</i> Incas. man- datelor com. Preajba 120 . .	2	120	537
	De transportat la pag. 2 . .	—	—	537

FOND PENTRU INTÂM

Decemb.	31	La Bil. de închidere	4	5	—
				5	5

S A

CREDIT

1

DATA	Numele contului creditor și explicația operațiunilor	Pag. din jur.	Suma parțială	Suma totală
Ianuarie	4 Pr. <i>Efecte de primit</i> . Imprumutat D-lui Vasile	1	48 50	
»	7 » » » » <i>Scomptat</i> D-lui Ion Vlad	1	90	138 50
»	8 » <i>Mandate scomptate</i> . <i>Scomptat</i> mandatul com. Preajba . . .	2	100	238 50
»	9 » <i>Imprumuturi pe amanet</i>	2	440	678 50
»	9 » <i>Hipotecă</i> . Imprumut. lui Marin.	2	460	1138 50
»	9 » <i>Depuneri spre fructificare</i> . Res- tituit lui Ion	2	150	1288 50
»	9 » <i>Dobândă & Comision</i> . Dobândă 10 ⁰ / ₀ pe	2	5	1293 50
	De transportat pe pag. 2..		—	1293 50

PINAREA CHELTUELILOR

Ianuarie	1 Pr. <i>Casa</i> . taxa de înscr. de la Ni- colae Ion	1	2	—	—
»	1 Pr. <i>Casa</i> . taxa de înscr. de la A. .	3	3	—	5
			5	—	5

2

DEBIT

COTISA

Decemb.	31	La bilanț de închidere	4	1735	—	1735	—
				1735	—	1735	—

C A

Ianuarie	9	Reportat de pe pag. 1. . .		537	—	—	—
	9	La Ef. de plă. Ef. n/or Ion . . .	3	189	—	726	—
»	9	» Diversi. Incasat cotisații și taxe de înscriere	3	1723	—	2449	—
				2449	—	2449	—

3

DEPUNERI SPRE

Ianuarie	9	La Casă. Restituit dep. lui Ion . .	2	150	—	—	—
Decemb.	31	» Bilanț de închidere	4	200	—	350	—
				350	—	350	—

EFECTE DE

Ianuarie	4	La Diversi. Bil. Vasile o/n/.	1	50	—	—	—
»	7	» » Scomptat D. Vlad	2	100	—	—	—
				150	—	150	—

MANDATE

Ianuarie	8	La Diversi. Scompt. mandat. com. Preajba	2	120	—	120	—
				120	—	120	—

TIUNI

CREDIT

Ianuarie	2	Pr. Casă. Incasat de la Stan . . .	1	3	—	—
»	»	» » Detto de la D. Ion . . .	1	5	8	—
»	»	» » » » Const. . .	1	7	15	—
»	9	» » » » Andrei .	3	120	135	—
		» » » » Barbu .		1600	1735	—
				1735	1735	—

S A

		Reportat de la pag. 1 . .		—	—	1293 50
Ianuarie	9	Pr. Efecte de plată. Achitat	3	200	—	1493 50
»	»	» Cheitueli de administrație	3	20	—	1513 50
»	9	» Mobilier	3	50	—	1563 50
Decemb.	31	» Bilanțul de închidere	4	885	50	2449 —
				2449	—	2449 —

FRUCTIFICARE

Ianuarie	3	Pr. Casă. Depus de Ion	1	150	—	—
»	»	» » Detto de la D. Const. . .	1	200	—	350
				350	—	350

PRIMIT

Ianuarie	6	Pr. Diversi. Achitat efectu	1	50	—	—
Decemb.	31	» Bilanțul de închidere	4	100	—	—
				150	—	150

SCONTATE

Ianuarie	2	Pr. Casă. Incasat mandatul com.	2	120	—	120
		Preajba		120	—	120

4 DEBIT

DOBÂNZI &

Ianuarie	9	La Casă. Dobândă 10 ⁰ / ₀ pe 6 luni .	2	5	—	—
»	9	» Efecte de plată. Dobândă 5 ⁰ / ₀ .	3	11	—	16
Decemb.	31	» Profit & Pierderi	4	115	50	131
				131	50	131

5

A C O N

Ianuarie	3	La Ef. de primit. Achitat.	1	10	—	10
				10	—	10

IMPRUMUTURI

Ianuarie	9	La Diversi. Imprumutat D-lui C..	2	500	—	—
				500	—	500

6

HIPO

Ianuarie	9	La Diversi. Imprumutat M.	2	500	—	—
				500	—	500

EFECTE

Ianuarie	9	La Casă. Achitat efectul.	3	200	—	200
				200	—	200

COMISION

CREDIT 4

Ianuarie	3	Pr. Ef. de primit. Dob. pe 70 zile.	1	150	—	—
»	7	» » » » » 7 ⁰ / ₀	2	10	—	1150
»	8	» Mandate scontate	2	20	—	3150
»	9	» Împrumut pe amanet	2	60	—	9150
»	9	» Hipotecă	2	40	—	13150
				13150	—	13150

TURI

5

Ianuarie	5	Pr. Casă. Primit acont	1	10	—	10
				10	—	10

PE AMANET

Decemb.	31	Pr. Bilanțul de închidere	4	500	—	500
				500	—	500

TECI

Decemb.	31	Pr. Bilanțul de închidere	4	500	—	—
				500	—	500

DE PLATĂ

Ianuarie	9	Pr. Diversi. ef. n/o/ Ion	3	200	—	200
				200	—	200

7

DEBIT

CHELTUELI DE

Ianuarie	9	La Casă. Cumpărat registre.	3	20	—		
----------	---	-------------------------------------	---	----	---	--	--

MOBI

Ianuarie	9	La Casă.	4	50	—	50	—
				50	—	50	—

PROFIT &

Decemb.	31	La Cheltueli de administrație	4	20	—		
»	»	» Bilanț de închidere.	4	95	50	115	50
				115	50	115	50

BILANȚ DE

Decemb.	31	La Diversi	4	2035	50	2035	50
				2035	50	2035	50

ADMINISTRAȚIE

CREDIT

7

Decemb. 31	Pr. Profit & Pierderi	4	20	—	20	—
			20	—	20	—

L I E R

Decemb. 31	Pr. Bilanț de închidere	4	50	—	50	—
			50	—	50	—

PIERDERE

Decemb. 31	Pr. Dobânzi & Comision	4	115	50	115	50
			115	50	115	50

INCHIDERE

Decemb. 31	Pr. Diversi	4	1940	—		
»	» Prin profit și pierdere	4	95	50	2035	50
			2035	50	2035	50

NOTĂ. Fie-care cont se va deschide pe două pagini.

REGISTRU DE ASOCIAȚI

Membrul Nicolae Ion

Data depunerii		Timpul pentru care se face depunerea	Suma depusă ca cotisație		Capital depus spre fructificare		Beneficiul cuvenit la finele anului			
Luna	Zina		LEI B.		LEI B.		Interese		Dividende	
			LEI	B.	LEI	B.	LEI	B.	LEI	B.
Ian.	1									
»	3	Ianuarie	5							

Nota. — Ast-fel se urmăzeă cu ori-ce depunere în livretul tipărește la finele statutelor, pentru a'l avea fie-care membru con-

a depus

Total la finele anului		Scriere în litere a sumei primite		Taxa de înscriere		Prețul libretului		Observațiuni
LEI	B.			LEI	B.	LEI	B.	
		<i>doi</i>		2				
		<i>cinci</i>		5				

fie-cărui membru pentru ori-ce sumă ar depune; ér livretul să form art. 5.

SOCIETATEA „ALBINA“

INVENTAR

Activ

INCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 1901

	LEI B.	LEI B.		LEI B.	LEI B.
Casa. Bani afați în casă	885	50	885	50	
Efecte de primit. Efectele aflate în portofoliu în valoare de lei	100	—	100	—	200
Imprumuturi pe amanet. Amanetele ce posedăm	500	—	500	—	1735
Hipotecă. Hipotecă asupra caselor locuitorului	500	—	500	—	5
Mobiliar în valoare de lei	50	—	50	—	1940
			2035	50	1940

Pasiv

Depuneri spre fructificare. Depunerile
spre fructificare în valoare de lei
Cotașiașimă. (Capitalul societății) . . .
Fond pentru întîmpinarea cheltuielilor . .

Nota. — Se procedează apoi la distribuirea profitului conform statutelor.

Registru de Chitanțe

No.

*D-l Nicolae Ion
a depus la Casa
societății «Albina»
suma de Lei 150
spre fructificare pe
termen de un an
(Ianurie 1901).*

14 Ianuarie 1901.

Casier,

No.

Lei

*D-nul Nicolae Ion a de-
pus astăzi la Casa socie-
tății «Albina» suma de lei
150 spre fructificare pe ter-
men de un an pentru care
i s'a liberat presenta reci-
pisă.*

14 Ianuarie 1901.

Casier,

NOTA. — Din acest registru să se dea chitanță numai pentru sume mai mari; pentru sume mici ca : cotisații și taxe de înscriere să se treacă în livrete, ca să se înlătore cheltuelile de timbre căci pe fie-care chitanță trebuie pus timbru de 10 bani.

„ALBINA”

de

Credit și Economii

BORDEROŪ DE EFECTEPresintate la scompt de D-nul C. Popescu
notarul com. Preajba

Aprobat pentru lei

Efecte

Lei

Subscriitorii Efectelor		Valórea nominală	Scadențe	Dilele până la scadență	Scomptul
Numele	Profesia și domiciliul				

Formalitățile de îndeplinit pentru registre

Dintre registrele care trebuie unei societăți, jurnalul mai întâi să sigilează și paraféză de către judecătoria de ocol, sau de tribunal conform art. 26 din codul de comerț, în urmă să timbrează la administrația financiară conform legii noi a timbrului art. 16 alin. 1, lit. a, de fie-care filă câte 10 bani; iar cele-l'alte nu se timbrează conform lămuririlor date de d-nu ministru de finance în ședința Camerei de la 20 Ianuarie 1900 publicată în debaterile Camerei la pagina 344 (20 Ianuarie); iar la societățile cooperative se timbrează toate registrele obligatorii cum și livretele ce se dau membrilor.

NOTĂ: Dintre registre, n'am dat modele pentru Strața, care să pótă face din hârtie obișnuită, în care să trec ca și în jurnal. Asemenea și pentru registru de încheerile consiliului de administrație, care asemenea se pótă face din hârtie în care se înscriu procesele verbale ale fie-cărei ședințe; iar copia de scrisori se pótă cumpăra de la librării gata și în care se copiază ori-ce scrisóre eșită relativ la afacerile societăței.

DESPRE POLIȚA

Polița e acel înscris făcut dupe anume forme cerute de lege prin care o persónă ce o subscrie se obligă a face să se plătescă de către un al treilea o sumă óre-care de bani într'un loc determinat și la un timp determinat.

Mai este un fel de poliță numite *bilete de ordin*, care să deosebesce de poliță prin aceea că la biletul la ordin intervin două persoane și anume: 1) *Subscriitorul* care se angajază la plată. 2) *Beneficiarul* acela care primesce biletul și este în drept să-l încaseze la scadență (termen).

Noi de o cam dată nu ne vom ocupa de polițele proprii ăse, de ăre-ce ele se fac de obicei între comersanții mari, ceea-ce ne interesază pe noi e biletul la ordin sau dupe cum îi se ăice poliță.

O poliță se face când cine-va vrea să se împrumute cu o sumă de bani de la alt cineva: luăm un exemplu:

D. Stan locuitor în comuna Horezu are nevoie pentru trei luni de 100 lei, se duce la societatea Haraborénca din com. Schela să cêră acêstă sumă. Societatea spune că-i va da banii dacă va aproba consiliul de administrație, în urmă trebuie să facă o poliță iscălită de el și girată de Ion Trifan membru în societatea acêsta, pentru că dacă Stan nu va putea plăti, Societatea să apuce pe Ion Trifan. Stan cumpără o poliță de 10 bani, care are forma acêsta.

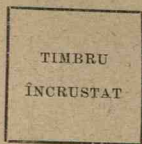
..... în 1 B.P.
 v plăti pentru acêsta
 poliță la ordinul

Suma de

Valórea primită în și la termen v

urma cu plata conform legiuirilor pentru polițe.

Către

Dacă Stan nu știe carte nu poate să se împrumute cu poliță.

În exemplul nostru D. Stan va completa locurile albe cu următoarele cuvinte:

Horezu în 1 Februarie 1901

B.P Leî 100

De astă-dî la 1 Maiu 1901 voi plăti pentru acésta una și singră a mea polița la ordinul D-luî Ion Trifon

Suma de Leî una sută

Valórea primită în numerar și la termen voi urma cu plata conform legiuirilor pentru polițe.

Cătré Societatea Haraboreanca

Bun și aprobat
p.suma de leî una sută

Comuna Schela

D. Stan

Cuvintele bun și aprobat pentru suma de leî . . . se pun atunci când polița nu e completată de cel ce vrea să se împrumute, acésta dacă nu e comerciant, industriaș, plugar, vier, slugă, lucrător cu mâna, e dator (dice Legea) să adauge la semnătura cuvintele *Bun și aprobat* pentru suma de leî . . .

Polițele plătesc 10 bani la sută timbru, pentru la scadența de cel mult 6 luni; iar de-acî înainte se plătesc 20 bani la sută. (Legea 2 Februarie 1900).

INDUSTRIE ȘI NAȚIONALITATE

CEA MAI NECESARĂ COOPERATIVĂ

CETITORULE,

De sigur ești și d-ta unul dintre cei ce vede că îndrumarea noastră culturală e falșă. Că ne-am apucat cu toții de fel de fel de chestii cari mai puteau fi lăsate pe al doilea plan și că am neglijat cu toții interese românești permanente.

Sub raportul tehnic, țara a făcut progrese, — așa este. Dar care țară în Europa nu are așî căi ferate, telegrafe și telefoane, clădiri pompóse și lumină de gaz sau electricitate? Progresul acesta e important, dar *nu el* constituie civilizația unui popor, *nu el* garantează existența, viitorul și aspirațiile unei națiuni.

*
* *

De la ordinea intelectuală și morală a vieței depinde existența unei națiuni. Noi Români, însă, stăm rău în această privință. Noi am început și facem fel de fel de *societăți cooperative*, în vederea scopurilor materiale ale vieței și nu ne-am dat sémă că

paralel cu aceste cooperative trebuie să ne îngrijim ca *cea mai însemnată industrie, industria cărții*, să se desvolte, căci de la ea atîrnă, în mare parte, gândirile, simțirile și faptele unei națiuni.

Căci, orî-cât ar fi o națiune de săracă, dacă ea are o *cultură morală superiôră*, ea are viitor.

Cartagina era arhi-bogată iar Roma era un stat în care sărăcia era considerată ca o virtute publică. Dar bogata Cartagina se moleși, iar săraca Romă se consolidă în moravuri și ast-fel birui și dărîmă la pămînt pe dușmanii ei cartaginezi.

Dar azi chiar, ce vedem? Nu era cât pe aci ca mititelul popor de Buri să triumfe față cu bogățiile Engliterei?

*
* * *

Dar cine se îngrijesce la noi de formarea caracterelor? Familia? Ea abia există. Șcôla? Ea e la începutul ei. Prin urmare, tocmai la noi răspîndirea sistematică de cărți bune și înălțătoare are o menire deosebită.

E timpul să emancipăm publicul cetitor de sub omorîtórea atmosferă a romanelor imorale și a povestirilor haiducești.

Cine să întreprinză această emancipare? *Societatea română!*

Din sînul ei s'a format în București, institutul de editură «*Minerva*». Scopul lui este a deschide un drum lor, și neted unei culturi echilibrate în popor. Mijlócele sale sunt: a tipări cărți bine controlate și a le desface.

Până acum «*Minerva*» a editat deja o întreagă serie de scrieri de valoare.

Spre a-și putea lărgi sfera ei de activitate, această societate se adresază prin alăturatul *Prospect* către toți Români de inimă și îi invită a lua parte în mod efectiv la această operă serioasă de regenerare națională.

